

TAXATION OF INCOME FROM FREELANCING IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

IMPOZITAREA VENITURILOR DIN FREELANCING ÎN REPUBLICA MOLDOVA

ROȘU Anastasia, studentă, specialitatea: Contabilitate

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,

Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: rosu.anastasia@ase.md

Abstract: This research examines the tax regime applicable to income earned from freelancing in the Republic Moldova, focusing on the diversity of income sources, including service provision, digital product sales, copyright royalties, advertising, and sponsorships. The study highlights the growing importance of freelancing as an independent work model that provides flexibility and financial opportunities but also presents tax compliance challenges. The research employs methods as legislative analysis, synthesis of relevant tax frameworks, and a review of specialized sources. The findings indicate that while freelancing has numerous benefits, the lack of clear tax regulations creates significant uncertainties regarding income declaration and taxation. The research concludes that updating the tax framework, improving income reporting mechanism, and increasing taxpayer awareness can enhance compliance among freelancer.

Key words: freelance, tax, income, individual taxpayer

JEL CLASSIFICATION: H24, H26, K34

INTRODUCERE

În ultimii ani în Republica Moldova, activitatea de freelancing a devenit o formă modernă de lucru ce devine tot mai populară, mai ales în rândul tinerilor, astfel numărul freelancerilor este în continuă creștere. Această tendință este susținută de dezvoltarea continuă a tehnologiei, digitalizarea și extinderea pieței muncii și necesitatea de a avea un echilibru între viața personală și profesională. Această oportunitate oferă posibilitatea lucrului de la distanță, permițând acces la o gamă mare de oportunități profesionale, indiferent de locație. Acest tip de muncă oferă mai multă flexibilitate, libertate și oportunități avantajoase de a obține venituri. În Republica Moldova, tot mai multe persoane aleg să lucreze în calitate de freelancer, ca o alternativă pentru angajarea tradițională, fie în calitate de activitate principală de obținere a venitului, fie ca o sursă suplimentară de venit. În acest context, este importantă cunoașterea procesului de impozitare a veniturilor din acest tip de activitate. Deoarece freelancerii pot obține venituri din mai multe surse din țară sau chiar și din străinătate, este esențială înțelegerea modului de declarare și impozitare a veniturilor conform legislației în vigoare a Republicii Moldova. De multe ori persoanele nu sunt informate cu exactitate despre acest proces, dat fiind faptul, că legislația Republicii Moldova, nu prevede un regim specific pentru categoria veniturilor obținute din freelancing, astfel se pot întâmpina dificultăți în conformarea freelancerilor la reglementări, ce poate duce la sancțiuni din partea statului și riscuri financiare. Obiectivul principal al acestei cercetări este de a clarifica noțiunea de freelancing, de a identifica principalele surse de venit a persoanelor ce practică acest tip de activitate și de a analiza cadrul legislativ privind declararea și impozitarea acestor venituri, evidențiind provocările și soluțiile pentru o mai bună conformare fiscală. Astfel, această cercetare va contribui la o mai bună înțelegere a modalității în care freelancerii își pot desfășura activitatea conform cadrului legal.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Pentru această cercetare, sursele utilizate pentru prezentarea reglementărilor activității de freelancing sunt: Codul Fiscal al Republicii Moldova (Codul Fiscal al Republicii Moldova, 1997), în cadrul căruia se descriu cotele de impozitare a veniturilor din acest tip de activitate, Codul Civil al Republicii Moldova (Codul Civil al Republicii Moldova, 2002), care reglementează aspectele juridice a freelancingului, stabilind cadrul contractual prin care freelancerii își pot desfășura activitatea. Raporturile civile sunt reglementate de legislație, iar drepturile și obligațiile părților sunt stabilite prin lege sau prin acordul contractual dintre acestea (Codul Civil al Republicii Moldova, 2002). Sursele adăugatoare pentru elaborarea acestei cercetări sunt publicațiile Serviciului Fiscal de Stat (Serviciul Fiscal de Stat, 2021), precum și articolul elaborat de Monitorul Fiscal privind impozitarea freelancerilor (Jizdan, 2020) și alte site-uri web (delucru.md, 2022), care oferă clarificări despre declararea și impozitarea veniturilor din freelancing. Analizând cadrul legislativ al Republicii Moldova, am concluzionat faptul că reglementarea activității de freelancing este încă într-un stadiu incipient.

Metodele utilizate în această cercetare sunt analiza legislativă a Codului Fiscal și Codului Civil al Republicii Moldova, sinteza informațiilor din publicațiile Serviciului Fiscal de Stat și analiza surselor specializate în care se explică modalitățile legale prin care persoanele care practică freelancing își pot declara și impozita veniturile. Sinteza datelor din surse, permite identificarea oportunităților și dificultăților în aplicarea reglementărilor fiscale asupra freelancerilor din Republica Moldova.

Freelancerul este persoana care oferă servicii, creează sau vinde produse digitale, obține venituri din publicitate și altele, în mod independent, fără a avea un angajator fix. Acesta are posibilitatea de a lucra de la distanță cu diverși clienți sau companii. Activitățile date sunt reglementate divers din punct de vedere fiscal, dar fiecare tip de venit poate avea implicații specifice privind impozitarea, astfel veniturile freelancerilor, sunt impozitate în funcție de tipul activității desfășurate.

Acest tip de lucru, are anumite avantaje, cum ar fi: flexibilitatea în stabilirea programului de muncă, libertatea de alegere a proiectelor (clienților, companiilor), nu este limitat câștigul. Totodată, persoanele care practică acest tip de activitate pot întâmpina anumite dificultăți și anume: provocări în gestionarea aspectelor fiscale, lipsa unui loc de muncă stabil, incertitudinea privind asigurările sociale și medicale, câștigurile nu sunt stabile în fiecare lună și pot varia. În Republica Moldova, termenul de freelancer nu este definit cu exactitate în legislație, astfel conform art. 88 alin. (5), din Codul Fiscal persoana care practică acest tip de activitate din punct de vedere fiscal, este considerată persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător (Codul Fiscal al Republicii Moldova, 1997). Cum am menționat anterior, conform Codului Fiscal al Republicii Moldova, veniturile freelancerilor sunt supuse impozitării conform tipului de activitate desfășurat, astfel în art. 15 lit. a) este menționat că veniturile care sunt obținute din prestare de servicii sunt impozitate cu o cotă de 12% , (Codul Fiscal al Republicii Moldova, 1997). Freelancerul la fel poate obține venituri din royalty, de exemplu când persoana creează și licențiază opere originale, precum muzică, cărți, sau alte produse digitale, primind plăți pentru utilizarea acestora. Totuși royalty, nu poate fi o sursă unică pentru freelanceri, dar mai degrabă o formă pasivă de venit care completează veniturile obținute din prestare servicii. Veniturile obținute din royalty (drepturi de autor, etc.), conform art. 90¹ alin (3¹) din Codul Fiscal, se impozitează de asemenea cu o cotă de 12%, (Codul Fiscal al Republicii Moldova, 1997). La fel, veniturile obținute din publicitatea online, cum ar fi cele provenite de pe YouTube, rețele sociale sau alte bloguri, în cazul în care freelancerul vinde produse digitale, obligatoriu aceste venituri trebuie să fie declarate și impozitate conform legislației în vigoare și anume cu o cotă de 12%. Indiferent de modul în care au fost obținute veniturile, fie prin numerar, prin platforma PayPal sau sistemul P2P, fie prin transferuri din conturile companiilor la contul freelancerului, acestea trebuie să fie numaidecât declarate și impozitate conform legislației în vigoare (delucru.md, 2022). Mulți freelanceri, însă, din păcate nu sunt informați corespunzător despre obligațiile lor fiscale, ceea ce duce la dificultăți în declararea și achitarea impozitelor din veniturile obținute.

Un aspect important și esențial constituie informarea contribuabililor - freelanceri despre declararea veniturilor obținute pe parcursul anului fiscal. Pentru aceasta obligatoriu trebuie să completeze și să semneze fie în format online cu ajutorul semnăturii mobile sau electronice, fie în format fizic la orice Serviciu Fiscal de Stat teritorial „Declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit” cu denumirea de CET18. Conform art. 83 din Codul Fiscal, freelancerii au obligația de a depune declarația până la data de 30 aprilie a anului următor anului fiscal de gestiune (Codul Fiscal al Republicii Moldova, 1997). Veniturile obținute trebuie să se reflecte la codul C4, cu denumirea „Alte venituri impozabile”, iar veniturile obținute din royalty, vor fi incluse separat și anume se vor reflecta la codul C3.2.2, cu denumirea „venitul sub formă de royalty (redevență)”. În cazul nedeclarării la timp a veniturilor, Serviciul Fiscal de Stat poate aplica penalități și sancțiuni pentru nedeclarare sau declarare incorectă.

Freelancerii, pe lângă declararea veniturilor și achitarea impozitelor mai au obligația de achita contribuțiile de asigurări sociale (CAS), destinate fondului de pensii și alte beneficii sociale. Durata în care persoana efectuează plăți pentru contribuțiile sociale este considerată perioada asigurată care se ia în calcul la determinarea stagiului de cotizare necesar pentru stabilirea pensiei la atingerea vârstei de pensionare (delucru.md, 2022). Prima de Asigurare Medicală (PAM), reprezintă plata pentru asigurarea accesului la servicii medicale. Este important de menționat faptul că plata CAS și PAM, trebuie achitate obligatoriu de freelanceri, astfel aceștea au oportunitatea de a avea acces la serviciile de sănătate și au posibilitatea de a contribui la asigurarea pensiilor. Dacă freelancerul alege să nu respecte aceste obligații, pierde astfel accesul la beneficiile ulterioare a acestor servicii.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Cercetarea dată demonstrează faptul că freelancingul este o sursă de venit pentru multe persoane din Republica Moldova. Regimul fiscal, însă, poate prezenta mai multe incertitudini pentru aceștea. Diversitatea activităților desfășurate de freelanceri, prestare de servicii, obținere de venituri pasive precum royalty, vânzare de produse digitale, demonstrează faptul că fără un cadru legislativ clar, declararea și impozitarea acestora este mai dificilă pentru oamenii din Republica Moldova. Pentru a se conforma cadrului legislativ în vigoare, contribuabilii trebuie să fie informați cu exactitate despre acțiunile care trebuie să le urmeze pentru a declara și impozita veniturile obținute. Astfel o recomandare ar fi ca autoritățile fiscale să elaboreze ghiduri practice pentru acest segment de contribuabili, cu conținut de informare despre proces dat. Pe viitor, Republica Moldova ar putea elabora o politică fiscală adaptată acestui tip de activitate, astfel încât să sprijine dezvoltarea freelancingului ca sector economic distinct, ca să se poată crea un echilibru între conformarea fiscală și susținerea persoanelor ce practică acest tip de activitate. La fel, este important de menționat faptul că freelancerii trebuie să contribuie la CAS pentru a contribui la fondul de pensii și la PAM pentru a obține servicii medicale. Obligația freelancerilor reprezintă completarea „Declarației persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit”, CET18, care trebuie să fie depusă până la data de 30 aprilie a anului următor anului fiscal de gestiune. În acest context, reprezintă o măsură, introducerea de măsuri clare și importante, accesibile pentru contribuabili pentru raportarea veniturilor din freelancing, pentru a reduce riscul de nedeclarare și ulterioare penalități. Important este de menționat faptul că răspunderea pentru declararea și impozitarea veniturilor obținute o duce contribuabililor, care în caz de neconformare fiscală va suporta consecințe. În acest context, se recomandă spre adoptare a unor reglementări specifice care să țină cont de particularitățile activității de freelancing în Republica Moldova, o colaborare între autoritățile fiscale și platformele digitale pentru o transparență mai bună a tranzacțiilor.

REFERINȚE:

1. Codul Civil al Republicii Moldova. (2002). nr. 1107 din 06.06.2002. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147648&lang=ro#.

2. Codul Fiscal al Republicii Moldova. (1997). nr. 1163 din 24.04.1997. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* . https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146721&lang=ro#.
3. delucru.md. (2022). *Ești FREELANCER și vrei să ai o activitate legală? Iată care sunt regulile de impozitare în Republica Moldova.* : <https://www.delucru.md/articles/esti-freelancer-si-vrei-sa-ai-o-activitate-legala-iată-care-sunt-regulile-de-impozitare-in-republica-moldova>.
4. Jizdan, A. (2020). Impozitarea freelancerilor. *Monitorul Fiscal*. https://www.monitorul.fisc.md/ru/editorial/impozitarea-freelancerilor_2.html/.
5. Serviciul Fiscal de Stat. (2021). *Baza generalizată a practicii fiscale. Ordinul SFS nr. 655 din 29.12.2021.* <https://sfs.md/ro/ordinele-de-baze-de-date-de-generalizare/1033>.

Coordonator științific: BERGHE Nadejda, dr., conf. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: berghe.nadejda@ase.md